

Bočková Loudová, Kateřina

**[Holton, David; Mackridge, Peter; Philippaki-Warburton, Irene; Spyropoulos, Vassilios.
Greek: a comprehensive grammar]**

Neograeca Bohemica. 2012, vol. 12, iss. [1], pp. 80-82

ISBN 978-80-260-4596-0

ISSN 1803-6414

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/142394>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Λευκωσία: Εκδόσεις Επιφανίου, 2004) απέσπασε το Κρατικό βραβείο μυθιστορήματος στην Κύπρο. Το ίδιο μυθιστόρημα αυτό εκδόθηκε και στην τσεχική γλώσσα με τον τίτλο *Zaváto v přísku* (μετέφρασε Georgia Zerva, Praha: Baronet, 2008) και η πρώτη έκδοση εξαντλήθηκε.

Το δεύτερο μυθιστόρημα (*Η ψυχή του χρυσού*, Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2009) τιμήθηκε με το τρίτο βραβείο της Πανελληνίας Ένωσης Λογοτεχνών. Το βιβλίο «παρακολουθεί» έναν Κύπριο ευφάνταστο απατεώνα, ο οποίος μετά την άλωση της Αμμοχώστου περιέρχεται τις αυλές της Κεντρικής Ευρώπης, μεταξύ αυτών και της Πράγας, υποδύμενος τον Αλχημιστή και πλουτίζοντας από την ακόρεστη επιθυμία των ισχυρών για περισσότερο χρυσάφι.

Το τρίτο της βιβλίο (*Στο αδιέξοδο*, Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2011) ήταν στη βραχεία λίστα των υποψήφιων μυθιστορημάτων για Κρατικό βραβείο Κύπρου για το 2011. Ο μικρόκοσμος μιας γειτονιάς ενός φανταστικού νησιού στη δυτική Μεσόγειο ζει, αντιδρά αλλά και επηρεάζει τα ιστορικά γεγονότα της χώρας του που εκτυλίσσονται με φρενήρη και απροσδόκητο ρυθμό.

**David Holton, Peter Mackridge & Irene Philippaki-Warburton.
Revised by Vassilios Spyropoulos. Greek: A Comprehensive
Grammar. 2nd edition, London – New York: Routledge,
2012, 648 str. ISBN 978-0-415-59202-4.**

KATEŘINA BOČKOVÁ LOUDOVÁ

Počátkem roku 2012 se neogrecistická odborná veřejnost dočkala druhého vydání dosud nejrozšířenější souhrnné novořecké gramatiky autorů Davida Holtona, Petera Mackridge a Irene Philippaki-Warburton, od jejíhož prvního vydání (1997) uplynulo již 15 let. K původní autorské skupině se ve druhé edici přidružil odborný asistent *Ústavu jazykovědy Aténské univerzity* Vassilios Spyropoulos, specialista na generativní syntax a morfosyntax, který byl již autorem novořeckého překladu této gramatiky z roku 1999. Jeho účast na revizi první edice byla dle autorů samotných přínosem zejména proto, že zbývající tři autoři, včetně Řekyně Irene Philippaki-Warburton, již mnoho let nežijí ani nepůsobí v Řecku, a tudíž je jejich kontakt s živým jazykovým prostředím a vývojem jazyka minimální. Ověřování aktuální podoby nové řečtiny bylo v této edici provedeno nejen prostřednictvím zástupce mladé generace řeckých lingvistů, ale nově byl pro sledování soudobé podoby jazyka využit také internet, zejména pak on-line korpusy novinových textů, blogy a diskusní fóra.

Výsledkem této spolupráce je výrazně inovovaná publikace, a ačkoliv většina úprav působí na první pohled spíše nenápadně, nejedná se rozhodně jen o změny kosmetické. Autoři například přestali používat termín *katharevusa* pro označení stylisticky vyšších variant jazyka, neboť předpokládají, že řada čtenářů dnes již nemusí vědět, co *katharevusa* byla. Při-

klonili se tedy k užití adjektiva *learned*, s jehož pomocí označují lexémy přejaté do dnešního standardu novořečtiny buď přímo ze starořečtiny, nebo prostřednictvím *katharevusy*, které však nyní existují jako běžná součást vyššího stylistického registru, aniž by byly mluvčími pociťovány jako umělé tvary.

Autoři zachovali původní členění gramatiky na tři oddíly (zvukový a grafický systém, morfologie, syntax) včetně vnitřního strukturování kapitol, přidání některých nových částí nicméně způsobilo posun v jejich číslování, takže druhá edice se v tomto ohledu od první lehce liší. Značných úprav a doplnění se dočkal zejména první oddíl věnovaný zápisu a fonologickému systému řečtiny. Na rozdíl od první edice byl pro přepis řeckých fonémů použit mezinárodní systém IPA, nově byla koncipována také kapitola věnovaná výslovnosti nepřízvučného neslabičného /i/ a jeho alofonům. Zřejmě nejvýraznějším rozdílem oproti dosud uplatňovaným ortografickým pravidlům je pak na základě reflexe soudobé podoby mluvené i psané řečtiny upuštění od tzv. Triandafyllidisova pravidla o přítomnosti, resp. nepřítomnosti koncového -ν u akuzativu maskulin a feminin určitého členu a osobních zájmen, τo(ν) τη(ν) a u záporok δε(ν)/μη(ν). Autoři gramatiky v soudobé řečtině pozorují trend zachovávat koncové -ν u akuzativu maskulina určitého členu a osobního zájmena τov a u záporok δεν/μην bez ohledu na náslovný vokál následujícího slova, zatímco u akuzativu femininní formy την zůstává (i v psaném projevu) zachováno pravidlo o jeho vypouštění před frikativami včetně /s/ a /z/ a před likvidami /l/ a /r/. Odstranění koncového -ν u maskulinních forem tedy považují nově již jen za fakultativní volbu. Celý oddíl je pak rozšířen o další příklady ilustrující u každého fonému výslovnost jeho jednotlivých alofonů.

Ve druhém oddílu věnovaném morfologii je nejpatrnější inovací zcela přepracovaná a zásadně rozšířená kapitola věnovaná slovtvorbě, v níž je prostor věnován i otázce akronym, jejich vzniku, výslovnosti i skloňování. U jmenné morfologie se autoři rozhodli vyčlenit speciální deklinační kategorii maskulin zakončených v nom. sg. na -ης a v nom. pl. na -εις (πρόταρης) jako kategorii sdružující slova z vyšších vrstev slovní zásoby (původem ze staré řečtiny, resp. z *katharevusy*), která byla původně zařazena do skupiny substantiv s nepravidelným skloňováním (μνς).

Oddíl věnovaný syntaxi se rovněž rozrostl o nové ilustrativní příklady, v některých kapitolách došlo opět k rozšíření výkladu, za všechny jmenujme např. kapitolu věnovanou slovesnému rodu (III.1.4), výklad o obsahových vedlejších větách (III.5.3.4), vedlejších větách odporovacích a přípustkových (III.5.3.6) či kapitolu věnovanou parataxi (III.5.4.1). Novinkou je tabulka obsahující soupis předložek a adverbiiužítých k vyjádření prostorových a časových vztahů (*Appendix 2*). Vylepšení se dočkaly také indexy odborné terminologie a gramatických kategorií, nově byl přidán index řeckých slov, která nesou gramatickou funkci a v gramatice jsou často zmiňována (*Index of Greek Words*, str. 641).

Připočteme-li ke všem těmto vylepšením také novou a výrazně přehlednější grafickou úpravu knihy, lze očekávat, že nová edice souhrnné řecké gramatiky se opět stane hlavní příručkou neogrecistů po celém světě. Doufejme, že se brzy dočkáme i jejího novořeckého překladu, vždyť překlad první edice byl reprintován celkem třináctkrát. Řecké *Ministerstvo*

Nové knihy

školsví také ustanovilo skupinu čtyř odborníků (Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton, Μιχάηλ Γεωργιαφέντης, Γεώργιος Κοτζόγλου, Μαργαρίτα Λουκά), která má v souladu s koncepcí této souhrnné gramatiky napsat novou gramatiku řečtiny pro základní školy. Prozatím je její část (učebnice pro 5. a 6. ročník) k dispozici v elektronické podobě na stránkách řeckého *Pedagogického institutu* (www.pi-schools.gr).

